

Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet

Yttrande över promemorian En effektivare och mer rättssäker klampning

Svea hovrätt har granskat förslagen utifrån de intressen som hovrätten har att bevaka. Hovrätten har inga andra synpunkter än de som lämnas nedan.

Frågor rörande överklagande av beslut enligt klampningslagen

Förslaget att tidsgränsen för hur länge en åtgärd får bestå tas bort innebär att åtgärder enligt klampningslagen kan komma att bestå under mycket lång tid. Åtgärder som inledningsvis bedömts vara proportionerliga kan efter en tid bli oproportionerliga. Varken i promemorian eller den föreslagna lagtexten anges tydligt om det är möjligt att, efter att en domstol prövat ett överklagande av ett beslut, på nytt begära omprövning av beslutet. Denna fråga bör tas upp i den fortsatta beredningen av lagstiftningsärendet.

Hovrätten instämmer i bedömningen att ärenden om överklagande av beslut enligt klampningslagen bör hanteras med viss skyndsamhet. Den föreslagna lydelsen av 21 § klampningslagen, där det anges att ärenden om överklagande ska handläggas "utan dröjsmål", bör dock anpassas så att begreppet överensstämmer med motsvarande begrepp i annan lagstiftning som tillämpas i allmän domstol. Begreppet "utan dröjsmål" används i rättegångsbalken för åtgärder som måste vidtas omgående, t.ex. åklagarens skyldighet att utan dröjsmål lämna in en häktningsframställan (24 kap. 12 §) och rättens skyldighet att utan dröjsmål hålla häktningsförhandling (24 kap. 13 §). Detta innebär ett större skyndsamhetskrav än vad som tycks vara avsett för ärenden enligt klampningslagen (jfr s. 82 f. i promemorian). Hovrätten anser att det vore lämpligare att ange att de aktuella ärendena ska handläggas skyndsamt (jfr t.ex. 6 a § lagen [1988:688] om kontaktförbud).

I promemorian antas att handläggningen av ärendena kommer att ta "ett antal dagar". Hovrätten bedömer att handläggningstiden kan förväntas uppgå till åtminstone några veckor, bl.a. med hänsyn till de krav på skriftväxling som finns i domstolsärenden (se 15 § lagen [1996:242] om domstolsärenden) och att domstolsärenden som huvudregel inte bör avgöras innan överklagandetiden gått ut (se NJA 2022 s. 504).

I promemorian görs bedömningen att någon prövning inte ska göras av ett förbud eller en åtgärd som upphört, bl.a. med hänvisning till överväganden i ett tidigare lagstiftningsärende (s. 83 i promemorian). En närmare analys av detta ställningstagande bör göras, med särskilt beaktande av Högsta domstolens avgöranden rörande prövning av deserta beslut (NJA 2020 s. 1061 och NJA 2023 s. 143).

Övriga frågor

Förbud mot fortsatt färd kan i vissa fall meddelas enbart avseende en viss förare eller på grund av en viss förares trafikfarlighet. I sådana situationer ska förbudet upphävas om färden återupptas med en annan förare (se s. 75 och 107 i promemorian). Detta innebär att förbud som meddelats avseende en viss förare i praktiken kommer att vara mycket enkla att kringgå genom att en annan person endast tillfälligt tar över som förare och att den person som ålagts förbudet på nytt tar över som förare t.ex. senare samma dag. Detta framstår inte som ändamålsenligt. Frågan bör därför belysas närmare i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

I promemorian föreslås att en polis eller tulltjänsteman ska kunna medge att ett fordon som blivit föremål för en åtgärd enligt klampningslagen förs till en lämplig plats under vissa villkor (se s. 77 i promemorian). Möjligheten att föreskriva sådana villkor bör framgå av lagtexten.

I promemorian anges vidare att en bilinspektör bör avstå från att meddela ett beslut som kräver användning av våld för att verkställas (se s. 86 i promemorian). Det framstår som vanskligt att göra en sådan bedömning på förhand och att låta detta inverka på förutsättningarna för en viss tjänsteman att fatta beslut. I andra fall av myndighetsutövning torde det ligga närmare till hands att i sådana situationer begära biträde av polis. Resonemanget i promemorian förefaller i denna del inte helt genomtänkt och bör i vart fall förtydligas och utvecklas om det ska återkomma i en kommande proposition.

I handläggningen av detta ärende har deltagit hovrättsråden Lars Wallinder och Daniel Thorsell samt tf. hovrättsassessorn Karin Wetterberg, föredragande.

Lars Wallinder

Karin Wetterberg